

סוביקט ואוביקט

1. שמונה קבצים / קובץ א / תצה.

מתוך היחס הסוביקטיבי הננו מוצאים סתירות במערכות הרוחניות השונות, וכל שטה גדולה היא מתברתה, והפנים המאגדים שמתגלים בכל הופעה רוחנית ביחס לחברותיה, מעידים הס-על חלוקה. אבל כשאנו מתנשאים לחזון אוביקטיבי, הננו מוצאים את הסיפוק של נטיית האחדות וחפץ השלום שבנו, והננו משערים שאין בעצמותם של דברים פרודים וחלוקים, ניגודים ודיסהרמוניות, ואלו ואלו דברי אלהים חיים, כי בדבר ד' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, וכל ההויה הגשמית והרוחנית לכל צדדיה בכללותה הלא דבר ד' היא. עבודת המחשבה היא עדי עד, להראות את אותם הדרכים שגם ההרגשה הסוביקטיבית שלנו, מבלי צאת מגדרה, תוכל להשיג את התוכן המאחד והמשלים את כל.

2. שמונה קבצים א סה

... אין תרופה אחרת, כי"א לסדר את הרעיון באופן כזה שתהיה המחשבה הראשונה מלבישה לעולם את השניה, ולא יגלו לעולם, כי הראשונה בתור לבוש לשניה העליונה ממנה. ז"א מלביש את א"א, וד' הוא האלהים.

2א. שמונה קבצים / קובץ ב / צב.

אפשר לכלול בזעיר אנפין ההבנה האישית של האלהות, בתור אל אחד יוצר כל, והעולם וכל ההוויות מעשי ידיו כולם. אבל הבנה זו קטנה, ואריך אנפין גדול מזה מאד, שהוא כולל את הכל באחדות עליונה ונפלאה, למעלה למעלה מהמחשבה האישית הנזכרת.

כענין והוא ידע את מקומה. וזהו אתי דייקא. כענין לבא לפומא לא גליא :

3. שמונה קבצים / קובץ ב / קפד.

כשחושבים על דבר האלהות, לפעמים הולכת היא המחשבה בצורה שוללת את העולם, כלומר שהציור האלהי בגודלו, בעוזו, בקדושתו, ביופיו, בגבורתו, באין סופיותו, מאפס את ההויה כולה. וכולא כלא חשיבין, לאין דומין. זאת היא המחשבה הבאה מתוך הגבורה, והמתלבשת במידתה. ויש עוד ציור יותר מבוסס, שהמחשבה האלהית משלמת היא את העולם, היא נותנת להויה כולה את ערכה הנכון. מצד מחשבה שממקור חסד כזאת, הולכת אהבת העולם וכל הבריות ומתגברת, בכל המילוא שהאהבה האלהית, והמחשבה הצלולה בענין האלהי, מתמלאת ותופסת יותר מקום בעולם. בזה החושב לא נפרש מן העולם, אלא מעלה את העולם אל העדן העליון, העדנה והרוממות האלהית.

4. אורות הקודש ב, שצט

1. טבע הדבר הוא, שבהשקפה הרגילה, אותה ההתבוננות האלהית הבאה מהדעה המונוטאיסטית, שהיא ההשקפה היותר מפורסמת גם מצד האמונה, היא מסבבת לפעמים עצב וחלישות נפש, מפני הרפיון הבא ברוח האדם בצירורו, שהוא בתור נמצא מסובב מוגבל וחלש רחוק הוא מההשלמה האלהית, המאירה באור תפארת גבורתה.

2. פחות מההשקפה הזאת מיגיעת את האדם ההשקפה המונוטאיסטית, הנוטה להסברה הפנטאיסטית, כשהיא מזדככת מסיגיה, המובלטת בחלקים רבים ממנה בהחלק התבוני של החסידות החדשה, שאין שם דבר מבלעדי האלהות.

3. ... וראוי היה לפי זה להשקפת עולם זו להיות מחלישה את רוח האדם במעמקי ההתבוננות שלה עוד יותר מהראשונה, מכל מקום אין הדבר כן, אלא שזו האחרונה משיבה לאדם מיד את עז נצחו, היא רק מעודדת אותו, שאין לו לשכח את אמתת הויותו, ושעליו להתרחק מכל ארחות החיים הנובעים מהמחשבה הטעותית של הישות של עצמו הפרטי, הקרוה ברוחניותו מהאין סוף האלהי, אבל כיון שהוא צועד על דרך זה, אין לו עוד לכבוש דבר של מציאות כי אם דבר של דמיון כוזב, וכבר הוא מאושר באין סוף.

4. אמנם באמת אין עבודה זו קלה כל כך כמו שמצייר אותה הדמיון לכאורה, היציאה לחופש ממסגר הדמיון היא עבודה לא פחות קשה מהיציאה לחופש מאיזה מסגר מציאותי, מכל מקום סוף סוף עז רוח לו הוא יותר מהמחשבה הראשונה. אבל אי אפשר לגשת אליה כי אם על ידי ההרגל הגדול וההתלמדות השכלית היותר זכה שאפשר להיות על פי ההשקפה הראשונה, ואז היא מלבשת את המחשבה האחרונה באורה לכל פרטיה, ונעשית לה בית קיבול והיכל. ד' בהיכל קדשו.

5. אך אף על פי שהעולם העיוני וההרגשי השירי הוא יותר מזדכך ומתעלה על ידי המחשבה השניה, המלאה מאור העונה וביטול היש, מכל מקום העולם המעשי איננו יכול להיות הולך את דרכו על פי ההסתכלות התדירית העליונה הזאת, ומוכרח הוא האדם להנמיך את אורו מצד הכרח הסתגלותו לעולם המעשה ולהיות קשור בהמחשבה ההיכלית הראשונה, אבל בידיעה ברורה, שהיא איננה מחשבה ברורה כשהיא לעצמה, ולית לה מגרמה כלום, אלא שהיא מסובבת בסיבוב שכלי וציורי ממהלך המחשבה העליונה של ההסתכלות השניה שאמרנו.

6. ואז העולם הממשי נעשה מזורז ומלובן ומלא צדק, והעולם המחשבי מתגבר ועולה מברכת מקורו, והם מתאחדים תמיד, על ידי הבטות מאוחדות, ומרכז הויה מאוחד, ביחודא שלים.

5. אורות הקודש / חלק ב / עמוד שצו

זרעיון שכל ההויה כולה היא רק ענין האלהות ואין עוד דבר לגמרי מבלעדי ד', הוא מענג את הלב מאד. התענוג הרוחני שהרעיון הזה מסבב הוא המופת על צד האמת המתבטא על ידו.

6. ספר נפש החיים - שער ג - פרק ו

משרע"ה בקשה נפשו להשיג הענין באמרו הראני נא את כבודך היינו בחי' מקום כבודו הנ"ל ולא ניתן לו ורק הוא לבדו ית' זמשיג עצמותו הוא היודע עצמות מהות זה הענין המופלא ומכוסה. והנסתרות לה' אלהינו ואנחנו אין רשאים להתבונן אלא זמה שהורשינו והנגלות לנו להשגתינו. והוא בהבחי' שמצדינו שנקרא הוא ית"ש בבחי' סובב כל עלמין מחמת שעכ"ז צמצם רצונו הפשוט כבודו ית' שיתראה לעין ההשגה מציאת עולמות וכחות ובריות נבראים מחודשים. ולזאת חייבים אנחנו לידע לקבוע בלבנו אמונת אומן בל תמוט. שמצדנו ודאי שיש חילוק מקומות וענינים שונים לענין דינא והלכתי רבתי כמש"ל כי היא נת' יסוד האמונה ועיקר שורש התורה והמצות כולם :

א. ספר נפש החיים - שער ג - פרק ב

והקיום של כולם הוא רק ממנו יתברך לבד. עכ"ז לית ב"י שנוי ית"ש דאיהו לא אשתני ומצדו ית' הוא מקיימם בדמיון מקום. אם כי דבר זה אין בשום שכל להשיג איך ומה והוא פלאי. לזה המליצו חז"ל הנה מקו' את' אתראי טפלה לי פי' שלית מחשבה נפיסא איך הוא בבחי' מקום בלי שיני. רק הוא יתברך לבדו המשיג עצמותו משיג איך הוא מקומן דכולהו עלמין בלי שנוי.

. שמונה קבצים / קובץ א / התמה.

ההשגה האלהית, כשם שהיא רחוקה מכל משיג, אפילו מעליון שבעליונים, כך היא קרובה לכל... מפני שאין קץ ותכלית לגדולה לענוה האין סופית. ואין בהשגה האלהית חלקים, רק כל מה שמשיגים - משיגים את הכל, ואין בה לעולם גמר וסוף, כי אם כל קודה של כל היא מכינה לנקודה של כל עליונה.